

6 svobod pro lehací box:

Přemýšlejte jako kdyby to byla vaše vlastní postel ...

Čistá, suchá, měkká s dostatečným prostorem k tomu, abyste si snadno lehli i vstali.

Krávy chtějí 14 hodiny ležet bez stresu.

Pastvina je nejlepší možnost. Volná stáj s hlubokou slamnatou podestýlkou (případně písek nebo piliny) je nejlepší volbou v zimě. Krávy v období kolem otelení (3 týdnů před a 3 týdny po) potřebují navíc možnost volně stáje s dostatkem slámy (období kolem porodu – absolutně bez stresu).

Jestliže máte krávy v boxových systémech (boxy, ležiště) je dalších 6 bodů pro vás důležitých v pořadí, tak jak jsou sepsány. Je počítáno s průměrnou krávou plemene Holstein, živá hmotnost 700 kg.

1. Měkký a neklouzavý povrch lůžka

Měkká neklouzavá podlaha volně stáje. Nejlepší alternativou je písek, hluboká slamnatá podestýlka nebo hluboké piliny (15 – 30 cm). Velmi měkká gumová matrace minimálně 5 – 10 cm molitanu pod vrchní vrstvou se jeví jako velmi dobrá varianta.

Měkkost předchází poškození předních kolen a hlezén. Dobrý neklouzavý povrch předchází uklouznutí a poškození páteře a hlezna. Dobré větrání a úklid hnoje 2 – 3 krát za den, podestýlání jednou denně předejde kontaminaci vemene hnojem a zbytky mléka, které by způsobilo zvýšený počet somatických buněk a mastitidu.

2. Prostor pro hlavu, tak aby se volně pohybovala v prostoru

Volný prostor pro zhoupnutí krávy při vstávání 3,25 – 3,50 m od zadního konce lůžka a přinejmenším 1 metru vysoký volný prostor od povrchu lůžka. Toto je podstatné pro snadný pohyb při vstávání a lehání krav. Pro zabránění průchodu krávám skrz lehací boxy je možné použít pružný pás ve výšce 1 – 1,15 metru. Kráva si může lehnout hlavou přímo vpřed a nahoru. Může užívat svou hlavu jak protiváhu pro svou zadní část. Tak bude mít měkké ulehnutí a lehké vstávání. Kráva se položí rovně a uvidíte méně poškození hřbetu a méně hnoje v rozích boxu (uléhání na stranu boxu je špatné, zde se způsobí mnoho poškození hlezén, zad a vemene).

3. Šíjová příčka

Pružný materiál nebo řetěz s gumou jako kryt je ideální. Tvrdá šíjová příčka je potřebná pouze pro stabilitu. V 95% západoevropských stájích je pevná šíjová příčka velmi špatná.

Nejlepší pozice zábrany: minimální 125 cm nad povrchem lůžka a minimálně 180 cm ze zadní strany boxu (měřeno horizontálně) S pružnou šíjovou příčkou nebo řetěz s pružinou na konci (viz Zimmermann: Stalleinrichtung) krávy vstoupí do boxu přímo. Nežraní se při vstávání a lehání. Menší strach způsobí to, že bude méně krav kálet ve svém ležišti. Začněte s maximální velikostí, podle největších krav, pružný systém je k tomu, aby se přizpůsobil. Skupiny jalovic mohou používat mírně menší prostor než skupiny krav.

4. Nízká přední hrana ležiště s dostatečným prostorem za ní

Výška přední hrany ležiště je optimálně 6 – 10 cm. Udělejte horní část zakulacenou. Délka vzadu by měla být přinejmenším 185, raději bychom viděli 195 cm.

Krávy mají rády prostor!

Jak dlouhá je vaše vlastní postel?

Krávy potřebují přední zábranu k tomu, aby věděly, kam si mají lehnout. Potom se může postavit bez udeření do šíje. Mají rády zejména nízkou, kulatou přední zábranu, protože pak si může natáhnout nohy přes zábranu a usnadní jí to krok přes při vstávání. Toto je základní pohyb. Méně krav bude kálet v ležišti, protože budou mít méně stresu.

V tomto případě kulaté dřevo, nebo plastová roura udělá vynikající práci. Železo je příliš tvrdé a příliš chladné.

Při hluboké slamnaté podestýlce jsou používána prkna 6 cm se zakulacenou horní hranou.

5. Šířka volného kotce/boxu

Minimální šířka je 122 cm měřená při hlubokém systému lože. Boxy s matrací by měly mít šířku 125 cm. Krávy stojící na sucho potřebují 135 cm. Jalovice se mohou spokojit se 120 cm. V případě nedostatečné šířky boxu se nejčastěji setkáváme s traumaty a lézemi hlezna, hřbetu a vemene. Pokud je vše v pořádku, mají krávy více času na odpočinek, přijímají více krmiva a více dojí.

6. Tvar boční zábrany

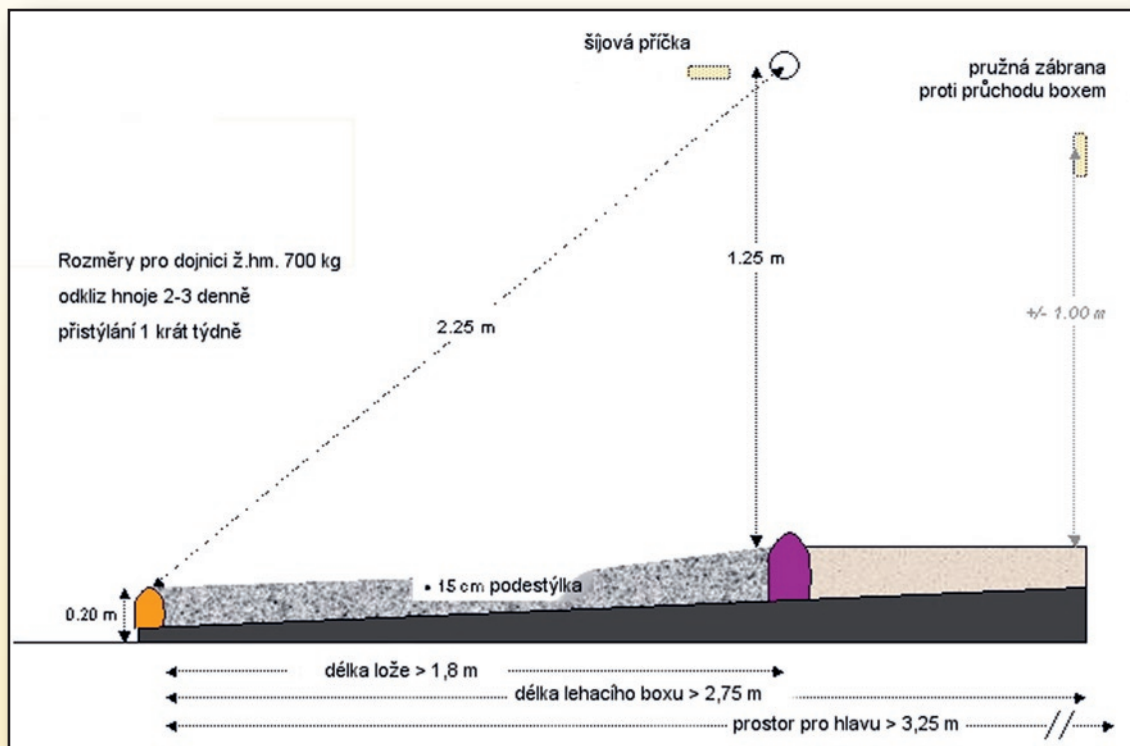
Jestliže je bod 1 – 5 OK, není tento bod úplně důležitý

Boční zábrana by měla být dostatečně vysoká, aby nepřekážela nohám a ne příliš nízká aby „neobtěžovala“ hřbet. Boční zábrany slouží k tomu, aby kráva uléhala do boxu rovně. Zadní část zábrany by se měla ohýbat směrem dolů, aby umožnila vystupování z boxu a vyhýbání se ostatním krávám, zvláště v úzkých chodbách.

Udělejte ve vaší stáji nejprve toto:

Nejdříve upravte 10 boxů ve vaší současné stáji podle návrhu dole a nechte vaše krávy, aby vás přesvědčily.

Návrh ideálního lehacího boxu pro dojnici ž. hm. 700 kg (2 – 3x úklid hnoje a dobré větrání)

Firma VETVICE doporučuje s plnou důvěrou následující webové stránky, kde se můžete dozvědět další zajímavé informace k rozměrům boxů, informace k ležení, vstávání a obecně o volném pohybu dojnic:

http://www.omafr.gov.on.ca/english/livestock/dairy/facts/info_cowbehave.htm

http://www.omafr.gov.on.ca/english/livestock/dairy/facts/info_fsdimen.htm

http://www.omafr.gov.on.ca/english/livestock/dairy/facts/info_tsdimen.htm

Praktické příklady:

- 1** *Prostor pro hlavu krávy musí být dostatečný, bez toho si kráva nemůže pohodlně lehnout a špatně vstává. Věnujte pozornost tomu, jak dobu kráva potřebuje k tomu aby si lehla, nebo vstala. Dolehne velmi těžce, když si lehá? (následky: přílišné zatížení paznehtů, otoky hlezenní klouby) Leží krávy neklidně? (následky: na nohou jsou oblasti bez srsti, oteklé hlezenní klouby) Zůstávají krávy ležet příliš dlouho? (následky: krávy přijímají málo krmiva)*

- 2** *Také u boxů u stěny potřebuje kráva prostor pro volný pohyb hlavy. Při vstávání je kráva 3 – 3,5 metru dlouhá. Praktické řešení: Odstraňte stěny do výšky 30 cm od podlahy boxu. Vytvořte průchod mezi stěnou a lehacím boxem. Trubka nebo trám před nosem krávy vadí, když chce vstávat nebo si lehnout. Příčné podpěry – příčky jsou nejen nepříjemné překážky, ale i nebezpečí, krávy si o takovou příčku mohou zlomit nohu.*

- 3** Upevníte-li mezi boxy, nebo před box do výše cca 1 metru pružný popruh, zamezíte probíhání boxů menším dojnicím. Vystává zde ale několik otázek:
 Proč vlastně krávy probíhají boxem?
 Je to ve stádě hromadným jevem?
 Je málo podestýlky v boxech?
 Jsou prvotelky, či vysokobřeží jalovice o hodně menší než starší krávy?

- 4** Hluboká podestýlka je pro krávy nejlepším povrchem s ohledem na komfort a odolnost proti klouzání. Umožní měkké ulehnutí a jisté vstávání. Nejlepší materiály jsou: písek, piliny, sláma.

- 5** Sláma je výborným materiálem jako podestýlka v ležacím boxu. Pro každou podestýlku platí: Používat jen suchý materiál, minimálně 3 krát denně odklízet hnůj v hnojné chodbě. Dejte pozor, aby rozměry ležacích boxů odpovídaly velikosti vašich krav.

- 6** Mají-li krávy dostatečný prostor před hlavou, zabraňuje přední hrana ležiště tomu, aby krávy lehaly do boxu příliš daleko. Dbejte na minimální vzdálenost od přední po zadní hrany 1,8 metru. Výška hrany ležiště nesmí být vyšší než 20 cm a horní strana by měla být vždy zakulacená. Při použití krátké podestýlky musí být použita i zadní hrana. Podestýlka musí být vysoká minimálně, jako je výška hran, aby nedocházelo k otlakům pánve a hlezenních kloubů.